

LUTHERSKT Församlingsblad

1/2025 – Årg. 34

1. Du går, Guds Lamm, du milda,
Oskuldiga och rena,
Att oss, från Gud helt skilda,
Med Gud igen förena.
Ditt hjärta bär vår sveda
Att våra hjärtan freda.
Pris vare dig, o Jesu!

2. Du såg de hårda banden,
De fasansfulla öden!
Bedrövad var dig anden,
Bedrövad intill döden.
Men det var vårt elände,
Vår nöd, som du då kände.
Pris vare dig, o Jesu!

3. Att kunna oss välsigna
Du låter dig förbanna.
De tyngda skuldror digna,
Blod droppar från din panna.
Den kalk, som vreden rågar,
Du ensam tömma vågar.
Pris vare dig, o Jesu!

4. Fast änglars legioner
Din bön kan nederkalla,
Fast över himlatroner
Din vink förmår befalla,
Du villig bojan tager
Och tålig bördan drager.
Pris vare dig, o Jesu!

5. Men Gud, som dig ej skonat,
Min synd mig nu förlåter.
Hugsvalat och försonat,
Mitt hjärta lever åter.
Mitt hjärta jag dig giver
Och din för evigt bliver.
Pris vare dig, o Jesu!

C.C. Sturm, 1780 (?)

J.O. Wallin, 1816

Bearb, 1985

(Lova Herren 151)

En bekännelse till Guds ord

Det är en stor ära för denna tidnings redaktör att vara medlem av Biblicums styrelse. Biblicum har den ytterst viktiga uppgiften att bedriva forskning om Bibeln och att sprida kunskap om Bibeln, framför allt genom sin tidskrift.

Många bibelinstitut, skolor och kyrkosamfund har i sin begynnelse haft en helhjärtad tro på Bibeln som Guds ofelbara ord, men med tiden har de liberaliserats i sin bibelsyn. För att eliminera risken att även Biblicum skulle gå samma väg måste varje ledamot av styrelsen årligen avlägga en bekännelse till Bibeln som Guds ofelbara ord. Nedan följer min egen bekännelse, som jag avlade på årets första styrelsemöte den 13 januari 2025.

Min bekännelse till Guds ord jan. 2025

Jag tror, lär och bekänner att den heliga Skrift skiljer sig från alla andra böcker i världen genom att den är Guds ord. Den är Guds ord därför att de heliga gudsmän som skrev bibelböckerna endast skrev det som den helige Ande ingav dem genom inspiration (2 Tim. 3:16, 2 Petr. 1:21).

Jag tror, lär och bekänner också att Skriftens verbalinspiration inte är en s.k. ”teologisk deduktion”, utan att den lärs genom klara skriftställen (2 Tim. 3:16, Joh. 10:35, Rom. 3:2, 1 Kor. 2:13). Eftersom den heliga Skrift är Guds ord, är den självfallet utan fel och motsägelser. Den är tvärtom i alla sina delar och ord ofelbar sanning, även i de delar som behandlar historiska, geografiska och andra världsliga förhållanden (Joh. 10:35).

Jag tror, lär och bekänner vidare om den heliga Skrift att den är given av Gud till den kristna kyrkan som hennes trosgrundval (Ef. 2:20). Därigenom är den heliga Skrift den enda källan från vilken alla dogmer som förkunnas i kristendomens namn måste hämtas och därför även den enda regel och norm, varefter alla lärare såväl som lärare ska prövas och bedömas.

Jag förkastar den lära som under namn av vetenskap vunnit stor spridning inom våra dagars kristenhet, nämligen att den heliga Skrift inte till alla delar är Guds ord, utan istället delvis Guds ord och delvis människors ord, och således innehåller fel, åtminstone möjligtvis. Jag förkastar denna felaktiga lära som förskräcklig och hädisk, eftersom den uttryckligen motsäger Kristus och Hans heliga apostlar, upphöjer människor till domare över Guds ord och kastar således över ända grundvalen för den kristna kyrkan och hennes tro.

Jag bekräftar även på nytt mitt ovillkorliga erkännande av alla den lutherska kyrkans bekännelseskrifter såsom en sann och oförfalskad utsaga om och framställning av Guds ord. Jag bekänner mig till dessa skrifter därför att deras innehåll är hämtat direkt från Guds ord och därför betraktar jag deras läromässiga innehåll såsom en sann och bindande framställning av den heliga Skrift och som auktoritativt för mitt arbete för *Biblicum*.

Mitt erkännande av de lutherska bekännelseskrifterna förpliktar mig att undervisa i enlighet med hela den heliga Skrift. Därför förkastar jag uppfattningen att alla bibliska frågor som inte uttryckligen behandlas i de lutherska bekännelseskrifterna är s.k. öppna frågor.

Uppsala 2025-01-10

Lars Borgström

Biblicumseminarium i Stockholm:

Ekumenismen och Bibeln

Plats: Roseniuskyrkan, Smala gränd 5, Stockholm

Tidpunkt: lördag 29 mars 2025 kl 14-17

Inledare:

Lars Borgström: *Nicaea-ekumenik och Stockholms-ekumenism*

Seth Erlandsson: *Kristi gudom enligt Bibeln*

Samtal. Paus för servering.

Möjlighet att delta via Zoom. Se närmare: biblicum.se

Ett skriftetal på Fastlagssöndagen

”Ty så ofta ni äter detta bröd och dricker av denna bägare, förkunnar ni Herrens död till dess han kommer.

Den som därför äter brödet eller dricker Herrens bägare på ett ovärdigt sätt, han syndar mot Herrens kropp och blod. Var och en skall pröva sig själv och så äta av brödet och dricka av bägaren. Ty den som äter och dricker utan att urskilja Herrens kropp, han äter och dricker en dom över sig.” 1 Kor. 11.

Vi firar Fastlagssöndag och inleder därmed raden av söndagar som berättar om Jesu vandring upp till Jerusalem, till lidande, död och uppståndelse.

Idag firar vi hans åminnelsemåltid. Vi förkunnar Herrens död. När Israel i Gamla förbundets tid firade påskalammsmåltiden, skulle äldste sonen i familjen fråga om innebörden av de olika ceremonierna, och familjefadern skulle då förklara vad denna måltid erinrade om.

På samma sätt kunde i de första kristna församlingarna vid nattvardsfirandet själasörjaren tala om det påskalamm som slaktats för oss, nämligen Kristus, och tala om den andliga befrielsen ur trældomen. Nattvardsfirandet blev församlingens förkunnelse av Herrens död för oss.

När vi firar denna heliga måltid betyder det, att vi i helig gemenskap, i tacksamhet och lov kommer ihåg Jesu verk för oss. Med vår mun och med våra liv ärar och upphöjer vi Frälsaren, vi vandrar i hans fotspår, sprider omkring oss en god Jesu Kristi vällukt och för en vandellärdig Kristi evangelium.

Detta är vi kallade till, vi som hör Herren till, att med Jesus som våra själars tröst och som vårt stora föredöme, lysa som himlaljus i världen.

Sådan är innebörden i förkunnandet av Herrens död, särskilt förknippad med vårt nattvardsfirande.

Men tjänar firandet av Herrens heliga nattvard så högheliga ändamål – förkunnandet av Herrens död – då finns anledning för oss var och en till allvarlig självprovning.

Av vårt skriftermålsord framgår det, att man så kan begå Herrens nattvard, att man äter och dricker en dom över sig.

Därför, säger aposteln, skall man pröva sig själv, betänka att detta inte är en måltid vilken som helst.

Det är Kristi kropp och blod som ges oss, till syndernas förlåtelse – väl att märka: inte syndernas **tillåtelse** utan till **förlåtelse** – att utdelas, ätas och drickas av syndare.

I, med och under bröd och vin ges oss den kropp som för vår synds skull korsfästes, som uppstod och som nu sitter på Guds högra hand, och det blod som utgöts – till syndernas förlåtelse. Kristi ofattbara, omätliga kärleksgärning får vi del av.

Och med sådana höga, himmelska gåvor skall ingen umgås på ett ovärdigt sätt.

Men när det talas om värdigt eller ovärdigt nattvardsfirande hamnar sanna kristna ofta i bryderi och vända, för minst av allt finner man sig vara en värdig nattvardsgäst.

Men då lägger man i ordet värdig in någon form av egen förtjänst, och att på den vägen bli en värdig nattvardsgäst är något absolut omöjligt.

Aldrig någonsin kan vi hos oss själva åstadkomma något som skulle göra oss förtjänta av syndernas förlåtelse i Kristi lekamen och blod!

Vi har syndat och farit illa fram. Vi har hamnat i frestelser och fallit. Vandringen i Jesu fotspår har verkligen inte varit vad den borde vara. Jag har varit en dålig kristen.

Men allt sådant gör oss inte till ovärdiga nattvardsgäster.

Men om jag lever i synd, synd som jag vill behålla och ursäkta, som jag tänker fortsätta med – och samtidigt med skrymtaktigt hjärta läsa med i syndabekännelsen, och i nattvarden söker både syndernas förlåtelse och tillåtelse – då är jag ute på farliga vägar.

Då ligger det nära till att mitt nattvardsfirande inte blir till välsignelse, utan till dom och förhärdelse.

Det onda hjärtat älskar synden. Att ligga under i kampen, att misslyckas och falla, det är en kristens sorgliga erfarenheter. Men då skyndar en kristen till nådastolen med allt. Där lyftes syndabördan av. Där läkes samvetssären.

*Gå dit var stund då du hjälp behöver,
Till nådastolen frimodigt gå!
Ty se, om synden än flödar över,
Så flödar nåden långt mer ändå.
O, sköna plats invid Jesu hjärta,
När synden tynger en sargad själ!
Dit får jag komma med all min smärta,
Vid nådastolen är allting väl.
(Lova Herren 432:3)*

Så låt oss då, med uppriktiga hjärtan och i tro och förtröstan vända oss till Herren i syndabekännelse och bön, så sägande: *Gud, var mig nådig enligt din godhet ...*

Ingemar A

En betraktelse om nattvarden

Varför ska vi delta i Herrens nattvard ofta?

Vad avgör hur ofta vi som kristna deltar i Herrens nattvard? Tradition? En gammal vana? För att resten av församlingen gör det? Varför ska vi delta i nattvarden ofta?

På grund av vad nattvarden är

Nattvarden är ”vår Herre Jesu Kristi sanna kropp och blod under bröd och vin, instiftad av Kristus själv, för att vi kristna ska äta och dricka det.”

I nattvarden ger Jesus oss sin sanna kropp och sitt sanna blod. Brödet och vinet är inte bara symboler för hans kropp och blod, eftersom Kristus säger: ”Detta är min kropp ... Detta är mitt blod” (Matt. 26:26–28). I nattvarden får vi alltså Kristi egen kropp och eget blod under bröd och vin. Brödet och vinet är så nära förenade med hans kropp och blod att Paulus säger: ”Välsignelsens bägare som vi välsignar, är den inte gemenskap med Kristi blod? Brödet som vi bryter, är det inte gemenskap med Kristi kropp?” (1 Kor. 10:16). Detta är ett mysterium som övergår vårt förstånd. Men vi tror det eftersom Guds ord säger det. Thomas Kingo uttrycker det så fint i en av sina nattvardspsalmer:

*Jag säkert vet, vad här jag får,
Fast mitt förnuft det övergår.
Jag får min Jesus sannerlig,
Han med sin kropp bespisar mig.*

*Hur detta sker, jag icke vet,
Det är hans egen hemlighet.
Den löses ej med tankens makt.
Det är mig nog, vad Jesus sagt.
(Lova Herren 236:5–6)*

Bara detta borde vara nog för att vi ska vilja delta i nattvarden ofta. Tänk vilket under att Jesus, vår Frälsare, ger oss sig själv att äta och

dricka! I nattvarden får vi den kropp som han offrade för oss, och det blod som han utgöt för oss på korset.

På grund av vad nattvarden ger

Varför ger Kristus oss sin egen kropp och sitt eget blod? Han säger: ”Detta är min kropp som blir utgiven för er ... Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod som blir utgjutet för er” (Luk. 22:19–20). Han gav sin kropp och sitt blod för oss. För att vi inte skulle behöva dö för evigt, offrade han sin kropp och sitt blod för oss. På grund av hans död är vi fria – fria från synden, döden och djävulens makt. I nattvarden ger han var och en av oss personligen sig själv som sigillet och garantin för detta, nämligen sin egen kropp och sitt eget blod under bröd och vin. Därför säger också prästen till varje nattvardsgäst vid utdelandet: ”Kristi kropp för dig utgiven ... Kristi blod för dig utgjutet”.

Vilken tröst det är för en själ som är bunden i synden att få höra de förlösande orden: ”För dig utgiven ... För dig utgjutet” Eftersom vi är svaga och faller gång på gång, behöver vi höra dessa ord ofta.

På grund av vår egen nöd

Vem kan säga att han inte behöver dessa gåvor: Förlåtelse, styrka, tröst, frid...? På grund av synderna som vi begår varje dag blir tron svagare, och den står i fara att dö.

Om vi förlorar tron, förlorar vi också det vi äger genom tron – syndernas förlåtelse, evigt liv och salighet. Vem är så stark att han klarar sig utan den styrka Jesus vill ge oss i nattvarden? Vem är så villig i sin tjänst för honom att han klarar sig utan den frimodighet och iver som följer på vissheten om syndernas förlåtelse?

Deltagande i Herrens nattvard är inte en god gärning genom vilken vi förtjänar Guds nåd. I nattvarden får vi istället den nåd och förlåtelse som vi så desperat behöver. Gud är givaren. Vi är mottagarna.

Luther säger i *Stora katekesen*:

Säger du åter: ”Vad skall jag då göra, om jag icke kan känna en sådan nöd

eller märker någon hunger och törst efter sakramentet?" Svar: För dem, vilkas sinne är så beskaffat, att de icke känna sig själva, vet jag intet bättre råd, än att de sticka handen i sin egen barm och känna efter, om de icke också hava kött och blod. Om du finner detta, så tag för dig till din vägledning Pauli brev till galaterna (5:19) och hör, vad ditt kött går för: "Köttets gärningar äro uppenbara; de äro otukt, orenhet, lösaktighet, avgudadyrkan, trolldom, ovänskap, kiv, avund, vrede, genstridighet, tvedräkt, partisöndring, missunnsamhet, mord, dryckenskap, vilt leverne och annat sådant.

Därför, om du icke kan känna det, så tro dock Skriften; den skall icke ljuga för dig, ty den känner ditt kött bättre än du själv. Det heter också vidare hos S:t Paulus (Rom. 7:18): "Ty jag vet, att i mig, det är i mitt kött, bor icke något gott" (SKB, s 493).

På grund av Kristi befallning

Kristus inbjuder oss innerligt till nattvardsbordet när han säger: "Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod. Så ofta ni dricker av den, gör det för att minnas mig" (1 Kor. 11:25). Det är Kristus vår Frälsare och Herre som talar dessa ord. Vi vet inte alltid vad vi behöver. Vårt andliga behov är dolt för vår natur. Men han vet vad vi behöver. Och han inbjuder oss innerligt: Kom, ät och drick!

Ja, vi vill delta ofta i Herrens nattvard! Jesus säger inte hur ofta, men vi förstår att han gärna vill ha oss som sina gäster vid sitt bord ofta. Luther sa att om en människa inte sökte eller önskade Herrens nattvard minst tre eller fyra gånger om året, fanns det en fara för att han eller hon hade föraktat sakramentet och inte längre var en kristen.

En av anledningarna till att människor kan hålla sig borta från nattvarden kan vara känslan av egen ovärdighet och rädslan för att äta och dricka sig själva till doms, som Paulus säger (1 Kor. 11:29). Tänk då på detta: Herren säger inte att vi måste vara tillräckligt starka i tron och goda nog i livet för att vara värdiga nattvardsgäster. Det är faktiskt tvärtom. Det är när vi inser att vi inte är goda nog, som vi behöver försäkringen om syndernas förlåtelse för Jesu skull. Nattvarden är 100% Guds nåd och 0% egen värdighet och förtjänst. Därför behöver vi nattvarden ofta. En sådan ofattbar gåva vill vi inte förakta.

Egil Edvardsen

Guds Israel

En farlig och idag mycket spridd villolära går ut på att det judiska folket, Israel efter köttet, skulle vara Guds folk utan tro på Jesus. Bibeln är tydlig med att så inte är fallet: ”Han [Jesus] kom till det som var Hans eget [det judiska folket], och Hans egna tog inte emot Honom. Men åt alla som tog emot Honom gav Han rätten att bli Guds barn, åt dem som tror på Hans namn” (Joh. 1:1–12). Endast medlemmarna av den osynliga Kyrkan, alla sant kristna, är Guds barn. De kallas också Guds Israel (Gal. 6:16).

Det är inte särskilt ofta som man möter ett klart budskap i denna fråga. Desto mer glädjande när så sker. Den 9 januari lade baptistpastorn *Nima Motallebzadeh* ut en text på sin Facebook-sida, som var så utomordentligt bra att vi här, med hans tillstånd, återger den.

Ni har hört att det är sagt: ”Ersättningsteologi är en farlig lära!” Jag säger er: Ersättningsteologi är en myt och karikatyr och de som är snabba med att anklaga andra för att vara ersättningsteologer gör rätt i ta ett djupt andetag, lyssna på sina meningsmotståndare (inklusive i princip hela den kristna kyrkan fram till ca 150 år sedan) och anamma den apostoliska hermeneutiken som lyder: ”Kristus är nyckeln till Gamla testamentet.”

Den osynliga kyrkan bestående av alla återlösta och pånyttfödda människor i alla tider ersätter inte det jordiska/etniska/nationella Israel (1 Kor 10:18) – det föregår och överlever det jordiska Israel. Och det är Guds Israel eller det andliga/eskatologiska Israel.

Vad är relationen mellan Abrahams två avkommor, den fysiska (nationen Israel) och den andliga (den kristna kyrkan)? Relationen är framför allt typologisk. Israel är typen och kyrkan antitypen. Israels nation är skuggbilden och det eskatologiska Israel är substansen (se Gal 4:21–31). Abrahams fysiska barn var Guds förbundsfolk för en tid medan Abrahams andliga barn – varav en del av dessa också var/är Abrahams fysiska barn – är Guds förbundsfolk för evigt (se Rom 9:6–8; Gal 3). Omskärelsen med människohand är en typ av hjärtats eller Kristi omskärelse, alltså pånyttfödelsen. ”Det har ingen betydelse om man är omskuren eller oomskuren, det viktiga är att vara en ny skapelse. Frid och barmhärtighet över dem som följer denna regel, alltså Guds Israel” (Gal 6:15–16. Se även Rom 2:29; Fil 3:3; Ef 2:11–19; Kol 2:11). Guds Israel är alltså detsamma som de pånyttföddas fulltaliga skara – kyrkan. Men den osynliga kyrkan (= Guds Israel) begränsas inte till den här sidan av pingsten (Apg 2), utan stäcker sig tillbaka ända till den första person Gud frälste i historien

(med största sannolikhet Adam och Eva). Kyrkan ersätter således inte Israel, utan fanns även under Gamla testamentets tid bland israeliterna. Men "alla som härstammar från Israel är nämligen inte Israel" (Rom 9:6), d.v.s. inte alla som tillhör det jordiska Israel tillhörde eller tillhör det andliga – eller Guds – Israel. Men det sanna Israel har alltid funnits i det jordiska Israel och än i dag finns det många nationella/etniska judar som delar Abrahams messianska tro. Dessa är hans barn i dubbel bemärkelse.

Guds löfte till Abraham står alltså fast för evigt. Det har uppfyllts i Abrahams unike Säd, Jesus Kristus. "Nu gavs löfena till Abraham och hans avkomma. Det står inte: 'och dina avkomlingar', som när det gäller många, utan som när det gäller en enda: och din avkomma, som är Kristus" (Gal 3:16). De judar och hedningar som genom tron har förenats med Abrahams unike Säd – oavsett om de i tro såg fram emot hans ankomst och verk eller i tro ser tillbaka på dessa verkligheter – utgör Guds sanna Israel, hans älskade brud och återlösta egendomsfolk i all evighet (Gal 3:26–28). "Hans är äran i församlingen och i Kristus Jesus, genom alla generationer i evigheters evighet. Amen" (Ef 3:21).

Undervisning om Israel från Biblicums förlag (biblicum.nu):

Israel och yttersta tiden

Tre föredrag från Biblicums onlinekurs den 13 november 2021 av *Seth Erlandsson* och *Egil Edvardsen*. Biblicums småskrift nr 18, 40 kr.

Seth Erlandsson:

Israel och judarnas återvändande i vår tid

(miniskrift)

Viktig undervisning även i

Lars Borgström:

Utläggning av Uppenbarelseboken

Säljs av författaren och Biblicums förlag. 4:e upplagan. 220 kr.

Lutherord

Synden skall inte råda över er, eftersom ni inte står under lagen utan under nåden (Rom. 6:14).

Detta är huvudstycket, som vi har att lära, och därpå ligger all makt och däri all vår duglighet, i denna sanning, att om vi än känner köttets lustar eller fallit i synd, vi likväl vågar säga: ”Jag vill ändå vara fri från lagen; jag har ingen lag och ingen synd utan är from och rättfärdig. Kan jag inte säga detta, så måste jag förtvivla och förgås.” Lagen säger: ”Du har

syndat.” Säger jag ”ja” så är jag förlorad. Säger jag ”nej” måste jag ha en så stark grund att stå på, att jag kan vederlägga lagen och försvara mitt ”nej”. Men hur kan jag göra detta? Det är ju sant, att jag har syndat; Skriften betygar också, att jag är född i synd; varifrån vill jag då ta detta ”nej”? I mitt eget bröst skall jag visserligen ej finna det utan i Kristus; där måste jag hämta mitt ”nej”, hålla det fram inför lagen och säga: ”Se, han kan säga ’nej’ mot all lag och har grundade skäl därtill, ty han är ju ren och utan synd. Detta ’nej’ ger han också mig. Ehuru jag måste säga ’ja’ till dig, lag, när jag ser, att jag är en syndare och inte kan tvista med dig utan känner, att intet rent finns hos mig, och ser Guds vrede, så har jag dock därjämte det att åberopa, att Kristi rättfärdighet är min; alltså är jag inte mer kvar i mina synder.”

Därhän måste vi komma, att vi beständigt kan säga, att vi är fromma och rena, likafullt som Kristus själv kan säga det, vilket allt sker genom tron.

Ur *Gläd dig du kristen – Dagliga betraktelser* av Martin Luther, Artos Förlag.

Askonsdagen – fastetiden inleds

Matt. 6:16–21

Jesu försoningsverk på Golgatas kors är en så pass viktig händelse, att kyrkan sedan länge, efter biblisk förebild (jfr 2 Mos. 34:28, 5 Mos. 9:18, Matt. 4:2) inrättat en fyrtyo dagars förberedelsetid inför firandet av frälsningens tilldragelser. Idag, på Askonsdagen, inleds fastan. Det är en tid av kyrkoåret då vi särskilt får koncentrera oss på passionförloppet, Jesu lidande och död – en tid som sedan mynnar ut i påskens stora glädje med Jesu uppståndelse och seger över alla fördärvmakterna (synden, döden, djävulen, helvetet). Men fasta betyder egentligen att avhålla sig från mat – något som vi i den lutherska kyrkan inte särskilt betonat eller framhållit. Detta är ganska märkligt eftersom Jesus förutsätter att Hans lärjungar kommer att fasta sedan Han lämnat dem för att fara till himlen (och därifrån närvara bland dem ”alla dagar intill tidens slut”, Matt. 28:20), se Matt. 9:15. Och i dagens predikotext säger Han till sina lärjungar: ”När ni fastar ...” (v 16).

Jag vet inte varför bruket att fasta inte är så vanligt inom den lutherska kyrkan. Det kommer i alla fall inte från Luther själv som i Om en kristen människas frihet skriver om ”fastor, vakor, mödor och all annan lämplig tukt” att kroppen genom dessa saker ”görs underdånig anden”. Samtidigt varnar Luther för att betrakta fastan som en gärning varigenom man förbättrar sin ställning inför Gud: ”Men dessa gärningar får icke ske i den avsikten, att någon genom dem blir rättfärdiggjord inför Gud. En sådan falsk mening kan tron inte tåla.” Förmodligen är det rädslan för gärningslära som är orsaken att fastan mer eller mindre fallit ur bruk inom lutherdomen.

Jesus talar i Bergspredikan om för sina lärjungar hur de ska fasta.

Lärjungarna ska inte fasta som hycklarna

Jesus sade: ”När ni fastar, se då inte dystra ut som hycklarna” (v 16). Den grupp Han här närmast syftade på var fariseerna. Det fanns ingen grupp Jesus så ofta klandrade som denna, och en av de återkom-

mande anklagelserna mot dem från Honom var just beskyllningen för hyckleri. Att hyckla är att ge sken av att vara någonting man inte är, att framställa sig själv på ett sätt som inte motsvarar verkligheten. På grund av det utbredda hyckleriet bland människor, är det som syns utåt ofta någonting annat än hur det är ställt invändigt, i hjärtat.

Jesus sade vid ett tillfälle om fariseerna:

”Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni rengör utsidan av bägaren och fatet, men inuti är de fulla av rofferi och hämningslöshet. Blinde farisé, rengör först insidan av bägaren, så blir också utsidan ren. Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni liknar vitkalkade gravar. Utanpå ser de fina ut, men inuti är de fulla av de dödas ben och all möjlig orenhet. Så är det också med er. Utanpå ser ni rättfärdiga ut inför människor, men inuti är ni fulla av hyckleri och ondska. Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni bygger profeternas gravar och smyckar de rättfärdigas gravmonument och säger: Hade vi levt på våra fäders tid, så hade vi inte varit medskyldiga till profeternas blod. Så vittnar ni om er själva att ni är söner till dem som mördade profeterna. Fyll då också ni era fäders mått! Ormar, huggormsyngel, hur ska ni kunna undgå att dömas till Gehenna?” (Matt. 23:25–33).

Fariseerna var den högst aktade gruppen bland judarna vid denna tid. Bland folket i gemen var den allmänna uppfattningen att om några var rättfärdiga och himmelriket värdiga, så var det fariseerna. De var allvarliga och mycket noga med att iaktta lagens bud. Aposteln Paulus var före sin omvändelse farisé, och hade sin stolthet i detta. Ingen kunde ifråga om det yttre mäta sig med Paulus, eftersom, som han skriver i Filipperbrevet, han var bland andra företräden även ”i fråga om lagen en farisé” (Fil. 3:5). På utsidan såg allt fint och snyggt ut, men invändigt var fariseerna döda, och den andliga döden spred stank och orenhet omkring sig, som gravarnas döda ben.

Är vi fariseer?

Innan vi ser lite närmare på fariseernas fromhetsliv, ska vi pröva oss

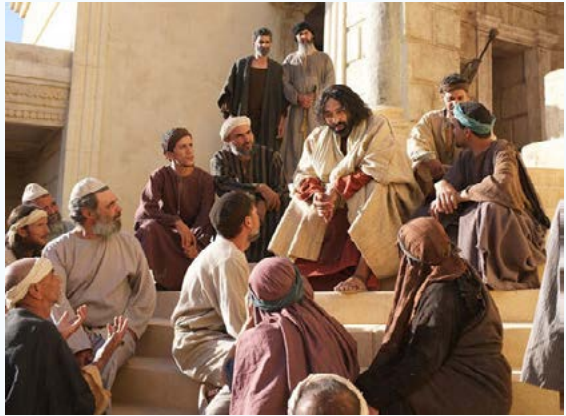
själva och ta till oss varningen att vara en hycklande farisé. Tänk om det skulle vara så att vi är fariseer i kristen, bekännelsetrogen klädnad! Tänk om vi går omkring och tror att vi har varit bättre än andra människor – och att det är därför vi blivit kristna! Tänk om någon tror att han är rättfärdig och himlen värdig därför att han går i kyrkan – ja t.o.m. vänt den avfälliga Svenska kyrkan ryggen och går på bekännelsetrogna gudstjänster! Tänk om någon tror att han har det rätt ställt med Gud eftersom han säger nej till kvinnliga präster, homosexualitet, aborter och annat antikristligt som den ogudaktiga världen säger ja till. Tänk om någon tror att han är ett Guds barn därför att han inte tar del av världsliga nöjen, inte dansar, går på bio o.s.v. Den som grundar sitt barnskap, sin tillhörighet till Gud, på sådana saker är en farisé i kristen dräkt.

Fariseismen var ett judiskt parti vid tiden för Jesu jordiska framträdande. Det var också den riktningen som efter Jerusalems förstörelse levde vidare i den judiska rabbinismen och alltså blev den normerande judendomen för framtiden. Vi är inga judar, men därmed kan vi inte slå oss fria från fariseismens fara. Jesus sade en gång till sina lärjungar, som ju var kristna och därmed i starkaste motsatsställning till fariseerna: ”Akta er för fariseernas surdeg, hyckleriet!” (Luk. 12:1).

En surdeg är något som växer *inifrån*. Den hotar inte gemenskapen utifrån, utan inifrån växer den sig stark, utbreder sig och genomsyrar till sist hela degen – gemenskapen, församlingen – om den inte drivs ut. Fariseismen var alltså inte bara ett judiskt parti, utan är även ett väsende, egenrättfärdigheten, som vill in överallt. Detta väsende finns även i de yttre kyrkosamfundet, inte bara i synagogan – det finns kristen fariseism likaväl som judisk. Ja, detta väsende finns hos oss var och en, eftersom vi alla bär på vårt egenrättfärdiga, stolta, högfärdiga kött i lika hög grad som det inte blivit tuktat, kväst och undertryckt av Guds helige Ande.

Enligt Guds ord är alla människor fördärvade i grund, inför Gud är ingen bättre än någon annan (Rom. 3:23). Av nåd allena kallar Gud ut människor ur världens mörker och insätter dem i sin älskade Sons rike (Kol. 1:13). Men om det är av nåd allena, ”vad kan vi då berömma

oss av? Beröm är utelutet. Genom vilken lag? Gärningarnas? Nej, genom trons lag” (Rom. 3:27). Det som skiljer en kristen från en icke-kristen är att den kristne fått se hur fattig och eländig han är, och så genom tron flytt till den enda hjälp som finns: Frälsaren Jesus Kristus. Han

är inte – åtminstone inte till sin nya, pånyttfödda människa – stolt, högmodig och nedlåtande mot andra människor, utan barmhärtig, kärleksfull och förlåtande. Han vet ju att han själv förtjänar samma dom, om Gud skulle döma honom såsom hans synder har förtjänat och Guds rättvisa kräver. Farisén däremot trycker ned sin omgivning. Farisén tycker sig vara en lyckad ”selfmade man”, och han klandrar dem som inte kommit lika långt i rättfärdighet som han själv anser sig ha gjort.

En farisé avhåller sig från att på ett yttre sätt bryta Guds bud därför att han vill bli och förbli rättfärdig, han går i kyrkan för att synas och avhåller sig från världsliga, farliga nöjen för att kunna imponera med sin gudfruktighet. En kristen är till sin nya natur rädd för att bryta Guds bud därför att han fruktar Gud och samtidigt älskar Honom; den man älskar vill man ju inte bedröva. Den kristne håller sig borta från avfälliga församlingar, inte för att han vill tillhöra en religiös elitgrupp, utan för att han är rädd för det andliga giftet som de falska prästerna sprider från predikstolarna. En kristen söker sig gärna till sådana församlingar där Herdens röst ljuder från predikstolen, eftersom det bara är det sanna Ordet som kan ge själen liv. En kristen försöker hålla sig borta från farliga nöjen inte därför att han vill utmärka sig i gudaktighet, utan därför att han är rädd att bli insnärjd i djävulens nät.

Fariseernas och de kristnas lön

Jesus nämner två olika slags löner. Dels finns det en lön som hycklarna får för att de ”vanställer sina ansikten”. Jesus säger ju att de ”har fått ut sin lön” (v 16). Detta innebär två saker: för det första att de får den lön de eftersträvar, sin lön. De vill bli berömda av människor och det är just vad de blir, d.v.s. de vinner fåfänglig ära. Men för det andra innebär Jesu ord att de ”har fått ut sin lön” att de inte har någonting mer att vänta, de har fått sin lön. De har fått ut sitt allt här och nu, någon framtida belöning bortom död och grav finns inte. De har redan ”fått ut sin lön”, eftersom deras belöning, som berömmande människor räcker dem, inte varar länge, högst fram till döden.

Så ska inte Jesu lärjungar göra. Det är inte människors gunst vi ska söka. Om fastan ska iakttas, ska du tänka på vad Jesus säger: ”När du fastar, smörj in ditt huvud och tvätta ditt ansikte så att inte människor ser att du fastar, utan bara din Far som är i det fördolda” (v 17–18). Då får du den andra typen av belöning, den som de får som fastar ”i det fördolda”, d.v.s. (mer allmänt tillämpat) tillber Gud av hjärtat och inte för att människor ska se dem. Dem ska den himmelske Fadern, som ser i det fördolda, belöna. Denna belöning är mycket bättre än den som hycklarna får. Guds belöning skänker, till skillnad från människornas, verklig välsignelse i detta livet men framför allt i evigheten.

Vi måste dock alltid komma ihåg att det är fråga om en nådelön, något som Gud ger endast därför att Han är så god. Skulle vi få vad vi verkligen förtjänade skulle vi endast bestraffas. Två saker avhåller Guds barn från att kräva lön för sina gärningar: För det första inser man ju att alla ens gärningar, också de bästa, är bemängda med synd och kräver Guds förlåtelse för att de inte ska leda till fördömelse. För det andra är det ju ”Guds kärlek [som] är utgjuten i våra hjärtan” (Rom. 5:5) som är orsaken till våra goda gärningar. När Gud belönar den kristnes goda gärningar kröner Han endast därmed sitt eget nådefulla verk i den kristnes hjärta. Amen.

Lars Borgström

Vad skrev Jesus på marken? (Joh. 8:1–11)

Jesus ställdes inför ett test, när de skriftlärda och fariseerna kom för att snärja Honom (v 6). De hade gripit en kvinna som påkommit med äktenskapsbrott (v 3). Enligt 3 Mos. 20:10 och 5 Mos. 22:22 skulle såväl mannen som kvinnan straffas med döden om de begått äktenskapsbrott, men här drog de fram endast kvinnan. Det var märkligt, eftersom hon hade gripits ”på bar gärning” (v 4) och mannen rimligtvis då också hade kunnat gripas. Fariseerna tycks mest ha varit ute efter att snärja Jesus och då spelade det kanske inte så stor roll att bara den ena parten ställdes inför rätta. De ville att Han skulle fördömas som en lagöverträdare, en som inte tog det så noga med Mose lag, antingen i folkets allmänna medvetande eller i domstolen, eller kanske i bådadera. Vi kan också lägga märke till att de ställde kvinnan ”i mitten” (v 3). Att föra fram henne på det sättet inför Jesus och folkskaran på själva tempelplatsen var en onödig akt av förödmjukelse för kvinnan.

Det hela var ett egendomligt förfarande från fariseernas och de skriftlärdas sida eftersom domstolsärenden avgjordes i Sanhedrin, judarnas stora råd. Jesus hade inte någon auktoritet att avgöra kvinnans fall. Dessutom hade judarna endast begränsade möjligheter att själva utfärda dödsstraff vid denna tid, eftersom det var romersk lag och överhöghet som gällde. Dock verkställde de ändå ibland, som i fallet Stefanus (den förste kristne martyren), stening till döds (Apg. 7:57–60). Det gick vanligtvis till så att man förde den dömda fram till randen av en höjd, minst två meter hög, och knuffade honom eller henne över kanten. Sedan släppte och kastade man stenar över den dömda tills han eller hon dog.

Fulla av falskhet kallade de skriftlärd och fariseerna Jesus ”mästare”, fastän de i själva verket inte betraktade honom som en sann lärare, när de sade: ”Mästare, den här kvinnan greps på bar gärning när hon begick äktenskapsbrott. I lagen har Mose befallt oss att stena sådana. Vad säger då du?” (v 4). Om Jesus nu skulle svara ”nej”, att hon inte skulle stenas, skulle detta se ut att vara ett motsäggande av Mose lag. Då skulle Han förlora folkets förtroende. Om Han å andra sidan skulle svara ”ja”, att hon skulle stenas, skulle det vara att gå emot Hans eget handlande, eftersom Han tog emot och umgicks med syndare (Luk. 15:2). Då skulle Han också förlora förtroendet hos folket, inte minst Hans lärjungars och de syndares som omvänt sig till honom.

Till en början svarade inte Jesus. Inom parentes sagt vore det bra om människor i allmänhet gjorde så när de nås av skvaller om andra personer. Mycket lidande och ondska skulle förhindras ifall illvilligt pladder om nästan inte fördes vidare från mun till mun. Hur som helst, istället för att svara böjde Jesus sig ned och skrev något i sanden, för övrigt det enda vi vet att Jesus skrivit eftersom Han överlätt åt sina apostlar att nedteckna Nya testamentets skrifter. När Han sedan reste sig sade Han: ”Den av er som är utan synd kan kasta första stenen på henne” (v 7). Sedan böjde Han sig ner igen och skrev på marken (v 8). Ingen av kvinnans anklagare ville då stena henne. De gick istället skamsna därifrån, ”de äldste” (grek. presbyteroi) först

(v 9). Om med ”de äldste” menas de som var äldst till åren eller de som innehade ansvarsposter i synagogorna, är svårt att veta. De gick hur som helst därifrån dömda i sina samvetet, eftersom de själva hade brutit mot vartenda ett av tio Guds bud, antingen i tankar, ord eller gärningar. Jesus säger till sist till kvinnan: ”Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda nu inte mer!” (v 11).

Vi ska i denna artikel ställa frågan: Vad skrev Jesus på marken? Det kan vi inte veta, eftersom det inte framgår av texten. Likväl har olika teorier framförts vad Jesus kan ha skrivit. Vilken av dem som är riktig, om någon, tar jag inte ställning till. Men det som är viktigt för oss är att poängen i respektive teori är helt i enlighet med Bibelns budskap. På det sättet kan vi dra lärdom av var och en av de olika teorierna.

Teori 1: Jesus skrev ned kvinnans dom i sanden

Den första teorin tar fasta på att domarna ibland skrev ned sina domar innan de förkunnade dem. Om det var detta som Jesus gjorde var det följande ord Han skrev på marken: ”Den av er som är utan synd kan kasta första stenen på henne” (v 7). Det var i så fall Hans utlåtande. I praktiken blev ju detta en friande dom, eftersom Jesus visste att alla kvinnans anklagare var syndare. På detta sätt undvek Jesus, som ville förlåta kvinnan, att säga att Mose lag inte skulle tillämpas och därmed själv framstå som en lagöverträdare i folkets ögon.

En åtminstone delvis annorlunda teori, som kan sägas vara en variant av den första teorin, framfördes av Axel B. Svensson i Nya Väktarens oktobernummer 1924 och sedan även i BV's Julkalender 1950. Den går ut på att Jesus först skrev ned fariseernas och de skriftlärdas egna synder på marken, saker som de skämdes så mycket för att de inte ville att någon annan skulle få kännedom om dem. Detta ska ha skett när Jesus först ”böjde sig ner och började skriva med fingret på marken” (v 6). När de fortsatte att fråga Honom hur man skulle hantera äktenskapsbryterskan och hennes brott sade Han: ”Den av er som är utan synd kan kasta första stenen på henne” (v 7). Genast därefter ”böjde Han sig ner igen och skrev på marken” (v 8). Vid detta andra

skrivtillfälle ska Jesus, utifrån sitt allvetande, ha fäst anklagarnas namn just vid deras specifika synd. Därmed försvann genast lusten hos dem att bestraffa kvinnan.

Många har frågat sig om inte Jesus, genom att inte döma kvinnan

(v 11) visade moralisk slapphet och därmed indirekt uppmuntrade till ett lättvindigt, tanklöst liv där inte kampen mot synden inskräps. Det fanns nog många i den tidiga kristna kyrkan som inte riktigt kunde svälja skildringen hur Jesus förlät äktenskapsbryterskan. Faktum är att Joh. 7:53–8:11, vår berättelse om Jesus och äktenskapsbryterskan, saknas i de äldsta handskrifterna och har förmodligen inte från början hört till Johannesevangeliet. I andra av de äldre handskrifterna finns textavsnittet placerat på andra ställen i Nya testamentet, t.ex. efter Joh. 21:25 eller efter Luk. 21:38. Kanske detta återspeglar urförsamlingens tvekan att ha med denna text i bibelkanon – att man t.o.m. i vissa kretsar ville censurera texten av rädsla för att den inte fördömde synden tillräckligt mycket? Men i så fall visar det på en brist vad gäller förståelsen för synd och nåd. Augustinus skriver: ”Vissa personer med föga tro, eller snarare fiender till den sanna tron, fruktade (tror jag) att denna historia skulle uppmuntra deras fruar till synd, och avlägsnade därför Herrens gest av förlåtelse mot äktenskapsbryterskan, som om Han som sade ’Synda inte mer,’ gav tillstånd till synd.”

Bibelstället stämmer väl överens med Jesu lära och vad evangelisterna i övrigt vittnar om. Jesus ger i sitt handlande med kvinnan inte öppen dörr till ett fortsatt liv i synd. Han ger henne syndernas förlåtelse, inte syndernas tillåtelse. Hans sista ord till henne är nämligen: ”Gå, och synda nu inte mer!” (v 11). Mottagen förlåtelse ger kraft

till ett helgat liv. Faktum är att evangeliet om syndernas förlåtelse är det enda som kan förvandla oss till nya människor, som gärna gör vår himmelske Faders vilja.

Teori 2: Jesus bekräftade lagen genom att skriva den på marken

Den andra teorin hävdar att Jesus, som är den ende sanne Guden, den som gav Mose lagen på berget Sinai genom att skriva budorden med sitt eget finger på lagens tavlor, nu bekräftade lagen på nytt genom att skriva den på marken (eller jorden). Vi läser följande om vad som utspelade sig när lagen gavs till Mose: ”När Gud hade talat färdigt med Mose på Sinai berg, gav Han honom vittnesbördets två tavlor, tavlor av sten, skrivna med Guds finger” (2 Mos. 31:18). När Jesus nu med sitt finger skrev på tempelgårdens mark, möjligtvis på dess stenläggning, var det återigen Herren Gud som tecknade lagen och dess krav. Denna teori framförs av G.A. Danell i hans predikan över Joh. 8:1–11 i Hör Herrens Ord. Andra årgångens högmässotexter tillämpade på vår tid, s 215 (Pro Veritate, Uppsala, 1973).

Jesus har inte upphävt lagen. I Bergspredikan säger Han: ”Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett” (Matt. 5:18). Det är det moderna, falska evangeliet som hävdar att Han skulle ha upphävt lagen. Att lyda Guds bud och hålla fast vid dem anses numera vara fariseism, medan att obekymrat synda mot Gud anses vara den sanna kristna friheten. Äktenskapsbryterskan har så blivit symbolen för den moderna människan i hennes uppror mot Gud. Och Jesus anses genom sin behandling av henne ge fritt spelrum för alla slags synder, kanske särskilt på det sexuella området. Men i själva verket bekräftade Jesus lagen när Han sade: ”Den av er som är utan synd kan kasta första stenen på henne” (v 7). Han motsade inte att en äktenskapsbrytare verkligen förtjänar döden. Han bekräftade också att det som kvinnan gjort var synd när Han sade: ”Gå, och synda nu inte mer” (v 11).

Men om Jesus inte upphävt lagen, varför hamnade Han då i motsatsställning till de skriftlärdade och fariseerna, som menade att äktenskapsbryterskan skulle stenas? Felet med fariseerna var inte att de

ansåg äktenskapsbrott vara en svår synd. Felet med dem var att de ville snärja Jesus och använda kvinnan som ett medel för detta. De var dessutom kärlekslösa och fulla av hat gentemot Honom. De kom till platsen som rättfärdiga domare, men tvingades lämna platsen som dömda syndare. Såväl fariseerna som äktenskapsbryterskan var syndare inför Gud. De syndade på ett sätt, kvinnan på ett annat.

Jesus upprätthöll lagen också när han dömde fariseerna som syndare. Han lät lagen drabba deras samveten.

Och rent tekniskt, enligt den juridiska process som krävdes för att ställa någon till svars, krävdes två eller tre vittnen. I 5 Mos. 17:6 står det: ”Efter två eller tre vittnens ord ska han dödas. Ingen ska dömas till döden efter endast ett vittnesmål” (se även 5 Mos. 19:15, Matt. 18:16, 26:57–60.) När fariseerna och de skriftlärda vandrade bort en efter en, och Jesus stod ensam kvar med kvinnan, fanns inga kvar att vittna mot henne. Jesus kunde därför låta henne gå utan att bryta mot den mosaiska samhällslag som hennes anklagare hade hänvisat till.

Jesus fullbordade och upprätthöll också lagen i en annan bemärkelse, och detta är det viktigaste och mest avgörande av allt: Han gjorde det genom att gå in under lagen och lyda alla dess bud som vår ställföreträdare och sedan lida och dö i vårt ställe. Syndens straff är och förblir döden. Detta motsade inte Jesus. Men istället för att mena att kvinnan skulle dö, tog Han själv på sig hennes välförtjänta straff. Detta syndastraff har Jesus tagit på sig också i vårt ställe, i alla människors ställe. I Hans död drevs lagens omutliga och rättfärdiga krav till sin spets. I kraft av sin egen förestående försoning frikände Han kvinnan, förklarade henne rättfärdig: ”Inte heller jag dömer dig” (v 11).

Jesus upprätthöll också lagen genom att ge syndaren nåd och kraft till ett nytt leverne. Det ligger i befallningen: ”Gå och synda inte mer.” Hon tog emot förlåtelsen, inte för att återvända till sitt gamla liv utan för att som en ny människa tjäna Herren i rättfärdighet och oskuld.

Teori 3: Jesus skrev i sanden för att bekräfta sina fienders dom

Den tredje teorin, som framförs av Seth Erlandsson i *Frågor och svar om Bibeln*, s 128 ff. (Biblicum, Ljungby 2013), menar att frågan varför Jesus ”böjde sig ner och började skriva med fingret på marken” (v 6 och 8) när Han konfronterade de skriftlärda och fariseerna, besvaras med Jer. 17:13 som bakgrund. Där säger Herren genom profeten: ”De som avfaller från mig ska bli skrivna på marken. De har övergett HERREN, källan med det levande vattnet.” Detta i kontrast till vad Jesus säger om sina lärjungar: ”Men gläd er inte över att andarna lyder er, utan gläd er över att era namn är skrivna i himlen” (Luk. 10:20). Alternativen är alltså två: Antingen har vi våra namn skrivna i himlen eller på jorden, antingen tror vi på Jesus och tar emot Hans syndaförlåtelse eller tar vi avstånd från Honom och Hans förlåtelse.

David skriver: ”Salig är den som fått sitt brott förlåtet, sin synd övertäckt! Salig är den som HERREN inte tillräknar synd” (Ps. 32:1–2). Den salighet, som fås genom syndernas förlåtelse, överräckte nu Jesus till äktenskapsbryterskan. De skriftlärda och fariseerna trodde sig inte behöva förlåtelse, eftersom de menade sig vara rättfärdiga, till skillnad från kvinnan. Jesus sade vid ett annat tillfälle: ”Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare” (Matt. 9:13). Seth Erlandsson skriver:

”Nu säger Han till äktenskapsbryterskan, sedan de skriftlärdas och fariseernas inkompetens att döma blivit avslöjad och de gått därifrån: ’Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda nu inte mer!’ (v 11). Så talar den ende syndfrie som ställföreträdande tar lagens dom på sig. Inför syndaförlåtelsens oförtjänta gåva utropade profeten Mika: ’Vem är en Gud som du, som förlåter skuld och inte tillräknar synd’ (Mika 7:18). I detta utrop kunde nu synderskan instämma. I stället för dödens förfärliga dryck hade hon fått dricka ur ’källan med det levande vattnet’ (Jer. 17:13)” (a.a. s 129) – den källa som de avfälliga, egenrättfärdiga fariseerna hade övergett.

Lars Borgström

Kampen mot mörkrets makter

Bön: Jesus, öppna du vårt öra, när vi kommer för att höra vad i dag du till oss säger om allt som i dig vi äger! Gör oss alla för dig stilla, låt oss ej din nåd förspilla, som du oss ånyo bjuder när ditt budskap till oss ljuder! Amen.

37 Trots att han hade gjort så många tecken inför dem trodde de inte på honom. 38 Så uppfylldes profeten Jesajas ord: Herre, vem trodde vår predikan, och för vem blev Herrens arm uppenbarad? 39 Alltså kunde de inte tro, för Jesaja har också sagt:

40 Han har förblindat deras ögon och förhärdat deras hjärta, så att de inte ser med sina ögon och förstår med sitt hjärta och vänder om och blir helade av mig.

41 Så sade Jesaja därför att han såg hans härlighet och talade om honom. 42 Ändå var det många som trodde på honom, även bland råds herrarna. Men för fariseernas skull ville de inte bekänna det, för att inte bli uteslutna ur synagogan. 43 De älskade människors ära mer än äran från Gud (Joh 12:37–43).

Vem trodde vår predikan?

Har du varit med om något mycket märkligt som hänt dig och som du med iver har berättat om för dina vänner, men ingen trodde dig? Det känns inte alls bra.

I vår text möter vi otron – den största fienden som Jesus hade att kämpa mot. Också vi har att kämpa den hårdaste kampen mot just den fienden.

En annan fiende finns också med i vår text. Det är fegheten, som går tillbaka på vår själviskhet. Det är att tro hemligt, men inte våga bekänna det för att det kan vara farligt, eller för att man får skämmas över sin tro. Man älskar människors ära mer än äran från Gud.

Texten börjar med orden *trots att*. Jesus hade gått omkring bland människorna och gjort många tecken, men trots det trodde de inte. Johannes använder ordet tecken i stället för under. För han ser, att

Jesus inte gör under för att människor frågar efter dem. Han vill lära dem något med det han gör. Han är inte någon trollkonstnär eller illusionist som gör underliga saker som det är svårt att förstå för att underhålla och roa, och han gör det inte ens bara för att hjälpa ensamma människor. Varje under han gjorde hade en avsikt i hans plan. Det var det som var svårt att tro.

En kort tid före det här hade Jesus uppväckt Lasarus, som redan hade varit död i fyra dagar. Det var helt klart att det var ett under. Ingen som legat i graven i fyra dagar och börjat ruttna kan börja leva igen. Men Lasarus gjorde det, därför att Jesus ropade: Lasarus, kom ut! Att människorna inte trodde det berodde inte på att de inte hade fått höra om det. Alla talade om det. Det berodde inte på att det fanns någon oklarhet i situationen så att de skulle tvivla på att det verkligen hade ägt rum. Deras otro var helt irrationell, den var inte grundad på en förnuftsmässig beräkning. Det fanns andra orsaker till otron.

Det är därför som Johannes kopplar otron till profeten Jesajas bok. Det är i Jes 6:9f som det märkliga budskapet finns, som citeras i vår text. Vi ska se lite på det avsnittet. Jesaja berättar om hur han får se in i himlen där Herren satt på en hög och upphöjd tron, och hörde serafers prisa honom. Inför det insåg Jesaja att han var en syndare och bodde bland ett syndigt folk. I det föregående kapitlet har Jesaja uttalat domsord över folkets obotfärdighet. Det är en väldig kontrast att uppleva Guds helighet och se sin egen och folkets synd så som Jesaja gör det. Han ropar ut:

Ve mig, jag förgås! För jag är en man med orena läppar och jag bor bland ett folk med orena läppar, och mina ögon har sett Kungen, Herren Sebaot.

Men en av seraferna tog ett glödande kol och rörde vid hans mun, som ett vittnesbörd om att hans skuld var borta och hans synd försonad.

Sedan frågar Herren efter någon att sända med sitt budskap, och Jesaja ställer sig till förfogande. Då får han veta vad han ska säga. Och det är en sträng lagpredikan (v 9–10):

Ni ska höra och höra men inte förstå, och ni ska se och se men inte fatta. Förhärda detta folks hjärta, gör deras öron döva och deras ögon blinda, så att de inte ser med sina ögon eller hör med sina öron eller förstår med sitt hjärta och vänder om och blir botade.

Efter det här frågar Jesaja hur länge denna ohörsamhet ska pågå. Och då får han veta att folket ska sändas långt bort och ödsligheten ska bli stor i landet. Mindre än en tiondel ska bli kvar. Men det ska bli kvar en stubbe som blir en helig säd. Med det lovar Gud att hans ord inte ska gå under, och att det ska komma en Frälsare, en telning från Isais rot och stam.

Att de människor som sett hur Jesus gör tecken ändå vänder sig bort i ohörsamhet kan liknas vid den situation som Jesaja befann sig i. Gud har predikat genom sina profeter. Han har varnat. Han har straffat. Han kom senare att straffa folket så hårt att man inte kan begripa det: folket skulle föras bort till ett främmande land och det sköna tempel som Salomo hade byggt skövlades till marken. Hur kan Gud vara så hård?

Det här är en fel ställd fråga. Vi ska i stället fråga: hur kan människor vara så hårda att de förhärdar sig mot allt det goda som Gud har gett och gjort?

De människor som levde tillsammans med Jesus hade mött Guds ord i överflöd. De hade Gud själv ibland sig och han hade tagit sig an dem på allt sätt. Jesus visade på ett oemotsägligt sätt att han var Guds Son. Hur kunde människor vara så hårda att de förhärdade sig mot honom?

Under dagarna strax före påsk då Jesus skulle lida och dö talade han strängt till de här människorna. På palmsöndagen red han in i Jerusalem på en åsna. Under de följande dagarna vistades han i templet och undervisade, trots att han var i dödsfara. Men han visste hur lång tid han hade kvar och ännu de här dagarna predikade han öppet i templet. Under de dagarna talade han många strafford i synnerhet till fariséerna och de skriftlärda. Hör här med vilken pondus han predikar (Matt 23:29–37):

29 *Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni bygger profeternas gravar och smyckar de rättfärdigas gravmonument 30 och säger: Hade vi levt på våra fäders tid, så hade vi inte varit medskyldiga till profeternas blod. 31 Så vittnar ni om er själva att ni är söner till dem som mördade profeterna. 32 Fyll då också ni era fäders mått! 33 Ormar, huggormsyngel, hur ska ni kunna undgå att dömas till Gehenna?*

34 *Därför sänder jag er profeter, visa män och skriftlärda. Några av dem kommer ni att döda och korsfästa, andra kommer ni att piska i era synagogor och jaga från stad till stad. 35 Så kommer över er allt rättfärdigt blod som har spillts på jorden, från blodet av den rättfärdige Abel till blodet av Sakarja, Berekjas son, som ni mördade mellan templet och altaret. 36 Jag säger er sanningen: Allt detta ska komma över det här släktet.*

37 *Jerusalem, Jerusalem, du som mördar profeterna och stenar dem som är sända till dig! Hur ofta har jag inte velat samla dina barn, så som hönan samlar sina kycklingar under vingarna. Men ni ville inte.*

Ni ville inte. Precis samma budskap som Jesaja uttalade. Jesus ville, men de ville inte. Han sökte dem, han gjorde allt för dem, han gav sitt liv för dem, men de ville inte. Tänk så tragiska ord!

När Jesaja predikade dom gällde det förstörelse och landsflykt. Precis samma straff uttalar också Jesus:

Nu ska ert hus lämnas öde.

Bara knappt 40 år efter det här skulle Jerusalem åter en gång förstöras i grund och folket skulle antingen dödas av romarna eller fly bort till fjärran länder. Först när Jesus kommer tillbaka ska han på nytt en gång hälsas med orden: Välsignad är han som kommer i Herrens namn.

Men de som varit ohörsamma ska inte hälsa honom med glädje. De ska i stället böna och be att bergen ska falla över dem, för de tål inte Herrens majestät. Det var som när Jesaja kände sin synd då han såg

den Helige. Han upplevde fruktan. När Jesus kommer tillbaka ska hans härlighet vara uppenbar för alla, och alla de som har förkastat honom möter honom med en ännu större fruktan än Jesaja en gång.

Nu ställer jag frågan till dig och mig: i vilket sinnelag ska du och jag möta honom när han kommer? Med glädje och lovsång, eller med fruktan och fasa?

Kanske du undrar: hur ska jag kunna veta det?

I tron får vi möta Herren med glädje

Hur kunde Jesaja möta Herren och se honom? Jo, för han blev renad från sin synd på ett särskilt sätt. Det var en förebild för den rening som skulle gälla oss, när Jesus mötte Guds brännande eld för alla våra synder på Golgata kors. Men det gäller oss lika mycket som Jesaja som fick höra:

När detta har rört vid dina läppar är din skuld borttagen och din synd är försonad.

På samma sätt som Jesajas synd blev borttagen har våra synder blivit borttagna, och vår skuld är betald av Jesus. Hela hans verksamhet går ut på att predika för oss om att han har köpt oss med sitt liv och sitt blod för att vi ska tillhöra honom och få möta honom med glädje den dag när han kommer tillbaka. Där finns absolut ingen osäkerhet alls. Det vet vi, för han har sett till att hans apostlar och ögonvittnen

har skrivit ner allt. Och det ordet predikar vi nu, för att var och en som lyssnar ska tro och bli salig.

Det är bara genom att trotsa Jesus och vända sig bort i otro och strunta i hans ord och vad han har gjort som det är skäl att frukta.

På ett sätt skiljer sig Jesaja från oss. Han är en syndare som vi, där är vi lika. Men han fick en speciell uppgift och behövde få en särskild tillsägelse av syndernas förlåtelse för att så få kraft att göra sin profetiska gärning. Vi har inte fått något besök av en himmelsk seraf med glödande kol. Men vi har fått besök av Gud själv, som gått omkring på vår jord och predikat evangelium. Vi har fått höra budskapet om hans död och uppståndelse via hans apostlar. Det ordet har gått in i våra öron.

Det budskapet är helt klart. Det finns trovärdiga vittnen. Ingenting är lämnat åt osäkerhet eller slump.

Därför predikar vi: I dag, om ni får höra hans röst, så förhärda inte era hjärtan! Det här budskapet predikas för att vi ska tro och för att vi ska leva genom det underbara budskapet om frid med Gud genom Jesus Kristus och hans byte med oss. Han levde ett liv i seger över frestelserna, utan synd, och förtjänsten av det gav han oss. Och han led straffet för allas synder för att vi skulle gå fria. Det är det underbara budskapet som predikas för att vi ska tro.

Jesaja frågar i Jes 53:1, de ord som Johannes citerar i början av vår text:

Vem trodde vår predikan? För vem blev Herrens arm uppenbarad?

Det verkar som om ohörsamheten är minst lika stor idag som på Jesu tid. Ändå har de flesta av oss fått höra Guds ord från barnsben. De flesta av det här landets medborgare har blivit döpta som små barn, och då fått all Guds välsignelse utgjuten över sig. Vem trodde? Vem såg Herrens mäktiga arm, den som gjorde så underbara gärningar redan i GT:s tid med Israels folk, som vittnade genom profeterna och som gjorde under när Jesus gick omkring på jorden? Vem ser Herrens lika mäktiga arm idag, i hans tålmod med vårt avfälliga folk, då han

låter årstiderna växla och åkrarna ge skörd, då han låter oss ha mat för dagen och ett tryggt land att bo i?

Otron har gripit omkring sig allt mer. Det handlar om förhärdelse, ett medvetet avståndstagande från Gud och hans ord. Det är synnerligen allvarligt.

Vad ska Gud göra med detta?

Han förblindar dem som så förhärdar sig så att de inte hör fast de har öron, de ser inte fastän de har ögon, de förstår inte fast evangeliet om syndares Frälsare predikas för dem.

Och han hotar med straff när man förhärdar sig mot honom. Under den yttersta tiden ska det bli svårt, säger Jesus. Det beror på att djävulen kommer lös på ett speciellt sätt. Det ser vi så tydligt idag. Straffdomen är inte långt borta.

Men ännu låter Gud Ordet förkunnas. Ännu finns tid till omvändelse. Nu är frälsningens dag, säger Hebreerbrevet, och därför ska vi inte förhärdas våra hjärtan. Därför ska vi vara ivriga att föra ut Ordet till välsignelse för själar som har öron att höra med.

Och vi som har fått nåden att ta emot Ordet ska inte heller frukta straffdomen som Gud sänder som en följd av otron. För de som hör Herren till och följer honom ska inte behöva vara rädda vilket lidande som än drabbar, för de står under Guds beskydd. Jesus säger om sina får (Joh 10:28):

Jag ger dem evigt liv. De ska aldrig någonsin gå förlorade, och ingen ska rycka dem ur min hand.

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre.

Ola Österbacka

Lutherska Församlingen i Stockholms- och Umeåområdet

är två fristående församlingar som enligt sina stadgar är bundna till Bibeln och den lutherska kyrkans bekännelseskriterier. Församlingarna bildades 1988 med anledning av Svenska kyrkans avfall från Bibeln och den lutherska be-
kännelsen. Samtliga medlemmar har lämnat Svenska kyrkan.

Vi tror att Bibeln är alltigenom Guds ofelbara ord och därför sann i allt vad den talar, och att de evangelisk-lutherska bekännelseskriterierna, samlade i Konkordieboken, är en rätt utläggning och förklaring av Bibelns lära. Därför skall i våra församlingar allt Guds ord förkunnas rent och klart och ingenting läras som står i strid med Guds ord.

Genom en rätt förvaltning av nådemedlen, där lag och evangelium predi-
kas och sakramenten förvaltas efter Kristi ord och instiftelse, vill församling-
arna med Guds nåd sprida det glada budskapet om syndares frälsning i Jesu
Kristi namn.

Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet

Gudstjänster och bibelstudier hålls i Stockholm, Uppsala,
Säkdalen/Vikbolandet och Kristinehamn.

Upplysningar:

Lars Borgström, Odensgatan 15, 753 13 Uppsala, tel. 073-971 73 21.

Församlingens bankgiro: 389-1397; swish: 123 – 499 26 73

Lutherska Församlingen i Umeåområdet

Upplysningar genom Roger Konradsson, tel. +46 703 664 495,
e-post: buick582008@ gmail.com.

Lutherskt Församlingsblad

utges och bekostas med frivilliga gåvor. Den som önskar få försam-
lingsbladet och eventuellt annan
information om församlingarnas
verksamhet, eller önskar att försam-
lingsbladet sändes till vänner och
bekanta: kontakta redaktionen. Om
någon önskar understödja försam-
lingsbladets utgivning kan bidrag
insättas på bankgiro 389-1397.

Ansvarig utgivare och redaktör:

Lars Borgström,
Odensgatan 15, 753 13 Uppsala,
tel. 073-971 73 21.

E-post: larsborgstrom22@gmail.
com, info@lutherskaforsamlingen.se

Layout: Ola Österbacka

www.lutherskaforsamlingen.se

ISSN: 1103-884